

ریاست جمهوری
معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی
مرکز آمار ایران

سرشماری عمومی نفوس و مسکن - ۱۳۸۵
نتایج کلی استان خراسان شمالی

پیشگفتار

سرشماری عمومی نفوس و مسکن در ایران به موجب قانون هر ده سال یکبار به اجرا در می‌آید. نخستین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۳۵ به وسیله اداره آمار عمومی و سرشماری‌های بعدی در سال‌های ۱۳۴۵، ۱۳۵۵، ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵ به وسیله مرکز آمار ایران انجام شد. سرشماری ۱۳۸۵، ششمین سرشماری عمومی نفوس و مسکن کشور است که در تاریخ ششم آبان ۱۳۸۵ در سراسر کشور به اجرا در آمد. سرشماری با ارائه یک تصویر کلی از اندازه، ساختار و ویژگی‌های جمعیت یکی از منابع اصلی برنامه‌ریزی در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به‌شمار آمده و با ترسیم وضعیت موجود، آگاهی‌های لازم برای تهیه برنامه‌های توسعه را در اختیار سیاستگذاران، برنامه‌ریزان و مسئولان کشور قرار می‌دهد. همچنین سرشماری عمومی نفوس و مسکن، با ارائه چارچوب‌های نمونه‌گیری لازم برای اجرای طرح‌های آمارگیری نمونه‌ای در حوزه‌های مربوط به جمعیت و خانوار، یکی از ارکان اصلی و زیربنایی نظام آماری کشور محسوب می‌شود. سرشماری ۱۳۸۵ دارای ویژگی‌هایی است که آن را از سرشماری‌های پیشین متمایز می‌کند. از نظر شیوه اندازه‌گیری صفات، سرشماری ۱۳۸۵ نخستین سرشماری کشور است که روش «سرشماری همراه با نمونه‌گیری» در آن پیاده شده است. ترکیب فنون نمونه‌گیری با عملیات سرشماری دیدگاهی است که امروزه در جهان گسترش قابل توجهی یافته است. استفاده از این شیوه موجب کاهش چشمگیر حجم فعالیت آمارگیری، صرفه‌جویی در هزینه‌ها و کاهش برخی از خطاهای غیر نمونه‌ای می‌شود. در عین حال استفاده از این روش محدودیت‌هایی را نیز به همراه دارد که عدم امکان برآورد برخی صفات در سطوح جغرافیایی کوچک و نیز محدود ساختن طبقه‌بندی صفات در جدول‌های تقاطعی از جمله آن‌ها است.

در سرشماری ۱۳۸۵ علاوه بر بررسی برخی موضوعات جدید نسبت به سرشماری‌های گذشته، تغییراتی در تعریف برخی مفاهیم و نحوه طبقه‌بندی موضوعات ایجاد شده است. مورد قابل اشاره در این راستا تغییر در تعریف مفهوم «شاغل» است که به دلیل ارائه تعاریف و دیدگاه‌های جدید از سوی «سازمان بین‌المللی کار»^(۱) صورت پذیرفته است. کوشش بر آن بوده است که موضوع «وضع فعالیت» در سرشماری حاضر به‌گونه‌ای بررسی شود که نوعی هماهنگی و هم‌شکلی - در حد مقدمات و محدودیت‌های سرشماری - بین سرشماری و طرح‌های نمونه‌ای در حوزه فعالیت‌های اقتصادی، اشتغال و بیکاری رعایت شود. روشن است که به دلیل محدودیت‌های ذاتی سرشماری، امکان ایجاد هماهنگی کامل بین سرشماری و طرح‌های نمونه‌ای در این مورد وجود ندارد و وجود تفاوت بین شاخص‌های به دست آمده از سرشماری و طرح‌های نمونه‌ای اجتناب‌ناپذیر است.

ویژگی دیگر سرشماری ۱۳۸۵ استفاده از روش «تشخیص هوشمند نویسه‌ها»^(۲) در استخراج اطلاعات سرشماری است. استفاده از این روش - که شامل تصویربرداری مستقیم از پرسشنامه‌ها و تبدیل تصاویر به داده‌ها است - مزایایی در بر دارد که کاهش خطای داده‌آمایی از مهم‌ترین آن‌ها است.

با توجه به استفاده از روش سرشماری همراه با نمونه‌گیری، صفاتی که در سرشماری حاضر بررسی شده‌اند به دو دسته تقسیم می‌شوند: صفاتی که در کل جمعیت بررسی شده‌اند (صفات عمومی) و صفاتی که فقط در جمعیت نمونه مورد مطالعه قرار گرفته‌اند (صفات تفصیلی). اندازه صفات تفصیلی در کل جمعیت با توجه به روش‌های وزن‌دهی برآورد شده است. در جدول‌هایی که از تقاطع صفات عمومی با هم حاصل شده‌اند، جامعه جدول و توزیع‌های حاشیه‌ای مشابه، یکسان است. همچنین در جدول‌های حاصل از تقاطع صفات تفصیلی با یکدیگر، سازگاری در جامعه جدول و توزیع‌های حاشیه‌ای وجود دارد. اما در مقایسه جدول‌های عمومی (شامل صفات سرشماری شده) با جدول‌های تفصیلی (شامل حداقل یک صفت نمونه‌گیری شده) در موضوعات یکسان، جامعه جدول و به تبع آن توزیع‌های حاشیه‌ای یکسان نمی‌باشد. این تفاوت‌ها

مربوط به استفاده از فن نمونه‌گیری و برآورد صفات بوده و از طرف مرکز آمار ایران کنترل و تأیید شده است. همچنین فقط در جدول‌های تفصیلی، ممکن است مجموع اعداد در سطرها یا ستون‌ها با سطر جمع یا ستون جمع چند واحد اختلاف داشته باشد. این اختلاف به دلیل اعمال ضرایب برآورد و گردکردن اعداد بوده و مورد توجه و تأیید قرار گرفته است.

دست‌آورد این سرشماری، فراهم آمدن اطلاعات وسیعی است که در قالب جدول‌های متعدد و به تناسب نیاز در سطوح جغرافیایی معین قابل ارائه است. گزیده‌ای از مهم‌ترین این اطلاعات در قالب نشریات سرشماری، به شیوه‌های مکتوب و الکترونیک عرضه شده و دیگر اطلاعات مورد نیاز بر حسب تقاضای کاربران از طریق واحد اطلاع‌رسانی مرکز آمار ایران در اختیار استفاده‌کنندگان قرار خواهد گرفت.

بدین ترتیب نتایج این سرشماری در قالب یک عنوان نشریه گزیده نتایج، یک عنوان نشریه نتایج کلی، یک عنوان نشریه نتایج تفصیلی در سطح کل کشور، ۳۰ عنوان نشریه نتایج کلی استان‌ها، ۳۰ عنوان نشریه نتایج تفصیلی استان‌ها و ۳۳۶ عنوان نشریه نتایج تفصیلی شهرستان‌ها در یک قالب و با جدول‌های یکسان به صورت مکتوب منتشر می‌شود. علاوه بر این، یک عنوان نشریه شهرهای کشور و یک عنوان نشریه نتایج شهر تهران از جمله نشریات این سرشماری خواهد بود.

همگام با توسعه فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی و به منظور تسهیل دسترسی عموم به اطلاعات ارزشمند سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵، از اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۶ پس از تأیید فایل سرشماری نتایج آن در سطوح مختلف جغرافیایی به تدریج از طریق وب‌گاه سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ در درگاه ملی آمار، اطلاع‌رسانی شده است. علاوه بر تمامی نشریات فوق‌الذکر، مجموعه اطلاعات نتایج این سرشماری در قالب نتایج تفصیلی به تفکیک شهرستان‌ها نیز تهیه و در قالب لوح فشرده نوری عرضه خواهد شد. همچنین نسخه الکترونیک تمامی نشریات مزبور در درگاه ملی آمار، پیوند ارتباطی پایگاه اطلاعاتی نشریات و وب‌گاه ویژه سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ به نشانی اینترنتی www.amar.org.ir در دسترس عموم کاربران است.

همکاری‌های ارزنده مردم شریف ایران و همراهی مؤثر سازمان‌های شرکت‌کننده در اجرای سرشماری به‌طور قطع، نقشی اساسی در اجرای موفق سرشماری داشته است. مرکز آمار ایران به این وسیله مراتب سپاس خود را به محضر ملت بزرگ ایران و تمامی افراد و سازمان‌هایی که در اجرای سرشماری مشارکت داشته‌اند، تقدیم می‌دارد.

من ... التوفیق

محمد مدد

رئیس مرکز آمار ایران

فهرست مندرجات

صفحه

عنوان

۱۳	تعاریف و مفاهیم.....
۲۴	شاخص‌های به کار رفته در این نشریه.....
۲۷	طرح نمونه‌گیری.....
۲۹	گزیده یافته‌ها.....

فصل اول: جدول‌های استان

۳۵	۱-۱- مشخصات عمومی شهرستان‌های استان بر اساس تقسیمات کشوری- ۱۳۸۵.....
۳۵	۱-۲- گزیده شاخص‌های جمعیتی استان بر حسب نقاط شهری و روستایی طی سال‌های ۸۵- ۱۳۷۵.....
۳۶	۱-۳- جمعیت استان بر حسب جنس به تفکیک سن- ۱۳۸۵.....
۳۷	۱-۴- توزیع جمعیت استان در گروه‌های عمده سنی- ۱۳۸۵.....
۳۷	۱-۵- جمعیت ساکن در نقاط شهری استان بر حسب جنس به تفکیک سن- ۱۳۸۵.....
۳۸	۱-۶- توزیع جمعیت نقاط شهری استان در گروه‌های عمده سنی - ۱۳۸۵.....
۳۸	۱-۷- جمعیت ساکن در نقاط روستایی استان بر حسب جنس به تفکیک سن - ۱۳۸۵.....
۳۹	۱-۸- توزیع جمعیت نقاط روستایی استان در گروه‌های عمده سنی - ۱۳۸۵.....
۳۹	۱-۹- میانگین و میانه سنی جمعیت استان طی سال‌های ۸۵- ۱۳۷۵.....
۳۹	۱-۱۰- توزیع خانوارهای معمولی بر حسب تعداد افراد خانوار در نقاط شهری و روستایی استان - ۱۳۸۵.....
۴۰	۱-۱۱- درصد باسوادان در جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر بر حسب جنس در نقاط شهری و روستایی استان - ۱۳۸۵.....
۴۰	۱-۱۲- توزیع مهاجران وارد شده به استان طی ۱۰ سال گذشته بر حسب آخرین محل اقامت قبلی و محل اقامت فعلی - ۱۳۸۵.....
۴۱	۱-۱۳- توزیع مهاجران وارد شده به استان طی ۱۰ سال گذشته بر حسب آخرین محل اقامت قبلی و محل اقامت فعلی - ۱۳۸۵.....
۴۱	۱-۱۴- توزیع مهاجران وارد شده به استان طی ۱۰ سال گذشته بر حسب مدت اقامت و ساکن در نقاط شهری و روستایی - ۱۳۸۵.....
۴۲	۱-۱۵- توزیع جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر استان بر حسب وضع فعالیت در نقاط شهری و روستایی استان - ۱۳۸۵.....
۴۲	۱-۱۶- توزیع جمعیت فعال ۱۰ ساله و بیش‌تر بر حسب شاغل و بیکار در نقاط شهری و روستایی استان - ۱۳۸۵.....
۴۲	۱-۱۷- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر استان بر حسب سه بخش عمده فعالیت اقتصادی - ۱۳۸۵.....
۴۴	۱-۱۸- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر استان بر حسب بخش‌های عمومی و خصوصی - ۱۳۸۵.....
۴۴	۱-۱۹- توزیع واحدهای مسکونی معمولی استان بر حسب تعداد خانوار ساکن در آن‌ها - ۱۳۸۵.....
۴۴	۱-۲۰- خانوارهای گروهی و معمولی ساکن در واحدهای مسکونی معمولی بر حسب امکانات و تسهیلات مورد استفاده موجود در واحد مسکونی در نقاط شهری و روستایی استان - ۱۳۸۵.....
۴۴	۱-۲۱- توزیع خانوارهای معمولی ساکن و گروهی بر حسب نوع سوخت مصرفی برای پخت و پز، ایجاد گرما و تهیه آب گرم در نقاط شهری و روستایی - ۱۳۸۵.....
۴۵	نقاط شهری و روستایی - ۱۳۸۵.....

فصل دوم: اطلاعات تطبیقی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۸۵-۱۳۷۵

۴۹	۲-۱- جمعیت استان به تفکیک شهرستان طی سال‌های ۸۵-۱۳۷۵
۴۹	۲-۲- جمعیت نقاط شهری استان به تفکیک شهرستان طی سال‌های ۸۵-۱۳۷۵
۵۰	۲-۳- جمعیت نقاط روستایی استان به تفکیک شهرستان طی سال‌های ۸۵-۱۳۷۵
۵۱	۲-۴- میزان شهرنشینی استان به تفکیک شهرستان طی سال‌های ۸۵-۱۳۷۵
۵۱	۲-۵- نسبت جنسی استان به تفکیک شهرستان طی سال‌های ۸۵-۱۳۷۵
۵۱	۲-۶- متوسط بعد خانوار استان به تفکیک شهرستان طی سال‌های ۸۵-۱۳۷۵

فصل سوم: جدول‌های شهرستانی

۵۵	۳-۱- جمعیت استان خراسان شمالی بر حسب جنس در نقاط شهری و روستایی به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۵۶	۳-۲- جمعیت استان خراسان شمالی بر حسب سن و جنس به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۶۵	۳-۳- تعداد خانوارهای استان خراسان شمالی بر حسب نقاط شهری و روستایی به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۶۵	۳-۴- جمعیت استان خراسان شمالی بر حسب جنس و نوع خانوار به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۶۸	۳-۵- جمعیت ساکن استان خراسان شمالی بر حسب محل تولد به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۶۹	۳-۶- برآورد مهاجران واردشده به استان خراسان شمالی طی ۱۰ ساله گذشته بر حسب شهرستان محل اقامت فعلی و محل اقامت قبلی - ۱۳۸۵
۷۱	۳-۷- مهاجران واردشده به استان خراسان شمالی طی ۱۰ ساله گذشته بر حسب شهرستان محل اقامت و مدت اقامت - ۱۳۸۵
۷۴	۳-۸- برآورد مهاجران واردشده به استان خراسان شمالی طی ۱۰ ساله گذشته بر حسب علت مهاجرت به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۷۵	۳-۹- جمعیت ۶ ساله و بیش‌تر استان خراسان شمالی بر حسب جنس، وضع سکونت و وضع سواد به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۷۹	۳-۱۰- برآورد جمعیت باسواد ۶ ساله و بیش‌تر استان خراسان شمالی بر حسب دوره‌های تحصیلی به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۸۰	۳-۱۱- جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر استان خراسان شمالی بر حسب وضع فعالیت به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۸۳	۳-۱۲- برآورد شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر استان خراسان شمالی بر حسب گروه‌های عمده فعالیت به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۸۹	۳-۱۳- برآورد شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر استان خراسان شمالی بر حسب گروه‌های عمده شغلی به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۹۲	۳-۱۴- برآورد شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر استان خراسان شمالی بر حسب وضع شغلی به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۹۴	۳-۱۵- جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر استان خراسان شمالی بر حسب جنس و وضع زناشویی به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۹۷	۳-۱۶- جمعیت استان خراسان شمالی بر حسب نوع معلولیت به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۱۰۰	۳-۱۷- جمعیت معلول استان خراسان شمالی بر حسب تعداد موارد معلولیت به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۱۰۱	۳-۱۸- خانوارهای معمولی و گروهی استان خراسان شمالی بر حسب تعداد اعضای خانوار به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۱۰۴	۳-۱۹- خانوارهای معمولی استان خراسان شمالی بر حسب جنس سرپرست خانوار به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۱۰۴	۳-۲۰- خانوارهای معمولی و گروهی استان خراسان شمالی بر حسب تعداد افراد با سواد و بی‌سواد به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۱۰۷	۳-۲۱- خانوارهای معمولی ساکن و گروهی استان خراسان شمالی بر حسب نوع محل سکونت به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۱۰۹	۳-۲۲- برآورد خانوارهای معمولی ساکن استان خراسان شمالی بر حسب در اختیار داشتن موتور سیکلت، خودروی سبک، رایانه و استفاده از اینترنت به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۱۱۲	۳-۲۳- برآورد خانوارهای معمولی ساکن و گروهی استان خراسان شمالی بر حسب عمده‌ترین سوخت مصرفی برای ایجاد گرما به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵
۱۱۳	۳-۲۴- برآورد خانوارهای معمولی ساکن و گروهی استان خراسان شمالی بر حسب عمده‌ترین سوخت مصرفی برای پخت و پز به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵

- ۲۵-۳- برآورد خانوارهای معمولی ساکن و گروهی استان خراسان شمالی بر حسب عمده‌ترین سوخت مصرفی برای تهیه آب گرم به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۱۵
- ۲۶-۳- برآورد خانوارهای معمولی ساکن و گروهی استان خراسان شمالی بر حسب عمده‌ترین منبع تأمین آب مصرفی برای آشامیدن به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۱۶
- ۲۷-۳- برآورد خانوارهای معمولی ساکن و گروهی استان خراسان شمالی بر حسب عمده‌ترین منبع تأمین آب مصرفی برای پخت و پز به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۱۹
- ۲۸-۳- برآورد خانوارهای معمولی و گروهی، ساکن در واحد مسکونی معمولی استان خراسان شمالی بر حسب نحوه تصرف محل سکونت به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۲۲
- ۲۹-۳- برآورد خانوارهای معمولی و گروهی ساکن، در واحد مسکونی معمولی استان خراسان شمالی بر حسب تعداد اتاق در اختیار به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۲۴
- ۳۰-۳- برآورد واحدهای مسکونی معمولی استان خراسان شمالی بر حسب سال اتمام بنا به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۲۵
- ۳۱-۳- برآورد واحدهای مسکونی معمولی استان خراسان شمالی بر حسب نوع اسکلت و مصالح عمده به کار رفته به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۲۸
- ۳۲-۳- واحدهای مسکونی معمولی استان خراسان شمالی بر حسب مساحت زیربنا به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۳۱
- ۳۳-۳- برآورد واحدهای مسکونی معمولی استان خراسان شمالی بر حسب وضعیت توالی و محل دفع فاضلاب توالی واحد مسکونی به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۳۳
- ۳۴-۳- برآورد واحدهای مسکونی معمولی استان خراسان شمالی بر حسب وضعیت آشپزخانه و محل دفع فاضلاب آشپزخانه واحد مسکونی به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۳۴
- ۳۵-۳- برآورد واحدهای مسکونی معمولی استان خراسان شمالی بر حسب محل دفع سایر فاضلاب‌های واحد مسکونی به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۳۶
- ۳۶-۳- برآورد واحدهای مسکونی معمولی استان خراسان شمالی بر حسب امکانات و تسهیلات موجود در واحد مسکونی به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۳۷

نمودارها

- ۱- هرم سنی جمعیت استان - ۱۳۸۵ ..... ۳۶
- ۲- باسوادان در جمعیت ۶ ساله و بیشتر بر حسب جنس در نقاط شهری و روستایی - ۱۳۸۵ ..... ۴۰
- ۳- توزیع جمعیت فعال ۱۰ ساله و بیشتر استان بر حسب شاغل و بیکار در نقاط شهری و روستایی - ۱۳۸۵ ..... ۴۲
- ۴- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر استان بر حسب بخش‌های عمده اقتصادی در نقاط شهری و روستایی - ۱۳۸۵ ..... ۴۳
- ۵- جمعیت استان به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۴۹
- ۶- جمعیت نقاط شهری استان به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۵۰
- ۷- جمعیت نقاط روستایی استان به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۵۰

نقشه‌ها

- ۱- نقشه استان به تفکیک شهرستان - ۱۳۷۵ ..... ۱۰
- ۲- نقشه استان به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۵ ..... ۱۱